

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยว

ชลธิชา หงษ์มีเสียงศรี*

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ รอดจันทร์**

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงมาตรการทางกฎหมายภาษีที่นำมาบังคับใช้กับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยวที่เหมาะสมกับประเทศไทยและเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร เครือรัฐออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เขตปกครองตนเองนาวาโฮ สาธารณรัฐเม็กซิโก ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้กฎหมายภาษีบริโภคสำหรับการจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยวของประเทศไทยต่อไป ซึ่งมาตรการทางกฎหมายภาษีจะมีผลในการลดอัตราการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ และเป็นการเพิ่มรายได้แก่รัฐอีกทางหนึ่ง โดยเป็นการศึกษาวิจัยจากเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ขนมขบเคี้ยวที่จำหน่ายโดยทั่วไปในปัจจุบันประกอบด้วยโซเดียมในปริมาณที่สูงมาก ซึ่งหากมีการบริโภคจำนวนมากจะมีผลกระทบต่อสุขภาพ และการจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันไม่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยว มีเพียงภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ 7 เท่านั้น เมื่อพิจารณาในแง่ของอัตราภาษีที่ใช้จัดเก็บจากขนมขบเคี้ยว จึงไม่สอดคล้องกับหลักการยับยั้งสิ่งเป็นอันตรายต่อสังคมในการจัดเก็บภาษี นอกจากนี้ ขนมขบเคี้ยวยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทำให้ประชากรของประเทศไทยมีปัญหาทางสุขภาพต้องเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาล อันถือได้ว่าเป็นการเพิ่มรายจ่ายด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ทำให้รัฐบาลต้องหารายได้จำนวนมากเพื่อให้เพียงพอต่อรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่าควรจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยวในอัตราที่สูงขึ้น โดยใช้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต โดยเพิ่มรายการสินค้าและอัตราภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยว ซึ่งมีความเหมาะสมกับระบบการจัดเก็บภาษีของประเทศไทยในปัจจุบัน เพราะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต และได้เพิ่มความยุ่งยากให้แก่เจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บและไม่สร้างความสับสนให้แก่ผู้เสียภาษีด้วย

1. บทนำ

คนไทยบริโภคอาหารที่มีโซเดียมเป็นสารประกอบเป็นจำนวนมาก ในการบริโภคโซเดียมจำนวนมากก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ และกลายเป็นปัญหาที่รัฐต้องแก้ปัญหา โดยต้องสูญเสียรายจ่ายไปกับค่ารักษาพยาบาลจำนวนมาก ทำให้รัฐจำเป็นต้องหารายได้เพิ่มมากขึ้นเพื่อมาช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในด้าน

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

สาธารณสุข ดังนั้น ถ้าหากสามารถลดการบริโภคโซเดียมลงได้ จะสามารถลดปัญหาสุขภาพลง ทำให้รายจ่ายของรัฐลดลงตามไปด้วย โดยวิธีการที่จะสามารถลดการบริโภคเกลือได้นั้นมีหลากหลายวิธี แต่วิธีการหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อให้เกิดผลดี คือ วิธีการจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยวที่มีเกลือเป็นส่วนประกอบหลัก และเมื่ออาหารถูกจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ราคาสูงขึ้น ราคาขนมขบเคี้ยวจะเป็นแรงจูงใจในการบริโภค

“ขนมขบเคี้ยว” ในท้องตลาดมีให้เลือกมากมายหลายประเภท สามารถซื้อหาได้โดยง่าย มีขายทั่วไป คนทุกรุ่นทุกวัยสามารถเข้าถึง และขนมขบเคี้ยวส่งผลให้เด็กไทยป่วยเป็นโรคเบาหวาน ความดันสูง น้ำตาลสูง ไขมันสูง และโรคไต ปัญหาสุขภาพของคนไทยในปัจจุบันคนไทยป่วยโรคไตเรื้อรังประมาณ 8 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 17 ของประชากร ทำให้ผู้ป่วยมีจำนวนมากเกินกว่าขีดความสามารถของโรงพยาบาลที่จะรองรับ

ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการควบคุมโซเดียมในที่บังคับชัดเจน และไม่มีบทลงโทษใดๆ มีเพียงการขอความร่วมมือในการใส่ใจสุขภาพของผู้บริโภคเท่านั้น ซึ่งโดยทั่วไปธุรกิจมักจะคำนึงถึงผลกำไรมาเป็นอันดับแรก ซึ่งหากไม่มีมาตรการใดบังคับแล้วการลดการบริโภคโซเดียมเป็นไปได้ยาก

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าควรใช้มาตรการทางภาษี มาเป็นเครื่องมือในการลดอัตราการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง เพราะภาษีจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้า มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค เพราะโดยปกติแล้วหากสินค้ามีราคาเพิ่มสูงขึ้นความต้องการในการซื้อสินค้าก็จะลดลง ซึ่งคาดว่ามาตรการทางภาษีจะให้ผลดีว่าการณรงค์หรือการขอความร่วมมือจากประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้การเก็บภาษียังเป็นการลดรายจ่ายของรัฐ และเป็นการเพิ่มรายได้แก่รัฐอีกด้วย

การเก็บภาษีใช้เป็น “สื่อเชิงสัญลักษณ์” ว่าขนมขบเคี้ยวที่บริโภคนั้นเป็นอันตรายมีผลกระทบต่อสุขภาพ ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคเอง หรือ หน่วยงานรัฐผู้รับผิดชอบดูแลตระหนักถึงโทษ และข้อเสียของขนมขบเคี้ยวที่มีวางจำหน่ายอยู่ทั่วไปด้วย

2. หลักการ แนวความคิดทางทฤษฎี และความหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร

หลักการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยว

2.1 หลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี

2.1.1 หลักความเป็นธรรม (Equity)

หลักความเป็นธรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีอากร เพราะความเป็นธรรม จะก่อให้เกิดความยินยอมในการเสียภาษีโดยสมัครใจ และต้องมีความเป็นธรรมให้กับรัฐบาลผู้จัดเก็บเก็บภาษี และประชาชนผู้เสียภาษีทั้ง 2 ฝ่าย² ประชาชนจะจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนรัฐบาลหรือช่วยเหลือรัฐบาลในการบริหารหรือปกครองประเทศ โดยจ่ายตามสัดส่วนแห่งความสามารถในการหารายได้ของพวกเขาแต่ละคน และแต่ละคนจะได้รับประโยชน์ภายใต้ความคุ้มครองจากรัฐ

² ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. คำอธิบายทฤษฎีและหลักกฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, 2547., น. 17

2.1.2 หลักความเป็นกลางในทางภาษี (Tax Neutrality)

การจัดเก็บภาษีในสินค้าและบริการทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกัน การออกกฎหมายให้มีการจัดเก็บภาษีสินค้าหรือบริการอย่างหนึ่ง แต่ยกเว้นการจัดเก็บภาษีสินค้าหรือบริการอีกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นสินค้าประเภทเดียวกันและสามารถใช้แทนกันได้ อาจก่อให้เกิดการบิดเบือนต่อการตัดสินใจซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ โดยก่อให้เกิดผลไม่ตั้งใจให้ผู้บริโภคบริโภคสินค้าหรือบริการที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม³

2.1.3 หลักการอำนวยความสะดวก (Productivity)

รัฐบาลต้องเก็บภาษีให้ได้เพียงพอ เพื่อตอบสนองนโยบายสาธารณะขั้นพื้นฐานของประชาชน ภาษีอากรที่ดีต้องจึงอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐ การที่ภาษีอากรจะอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐมากเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับขนาดของฐานภาษีและอัตราภาษี⁴ ซึ่งภาษีที่ดีสำหรับรัฐบาลควรเป็นภาษีที่สามารถทำรายได้ให้แก่รัฐบาลเป็นอย่างดี เช่น เป็นภาษีที่มีฐานใหญ่และฐานภาษีขยายตัวได้อย่างรวดเร็วตามความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศซึ่งจะทำให้รัฐบาลได้รับรายได้จากภาษีอากรมาก

2.1.4 หลักความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี (Efficiency)⁵

ก) หลักความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเจ้าหน้าที่และค่าใช้จ่ายผู้เสียภาษีควรต้องต่ำที่สุด การจัดเก็บภาษีต้องไม่ยุ่งยาก เนื่องจาก ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บภาษีของรัฐ ย่อมส่งผลกระทบต่อรายได้ของรัฐบาลที่เกิดจากการจัดเก็บภาษี

ข) หลักความมีประสิทธิภาพในทางเศรษฐกิจ

ระบบภาษีอากรจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงหรือกระทบกระเทือนรูปแบบการบริโภค การออม การแข่งขันการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการทำงานของกลไกตลาด ในปัจจุบันรัฐบาลในหลายประเทศได้ใช้ระบบภาษีอากรที่ไม่เป็นกลางเป็นเครื่องมือในการบิดเบือนการตัดสินใจในการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษี เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหรือแนวโน้มที่รัฐบาลใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ ตัวอย่างเช่น การเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตหรือภาษีจากสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ หรือการได้รับยกเว้นภาษีจากการออมและการลงทุน เป็นต้น

2.1.5 หลักการยับยั้งสิ่งเป็นอันตรายต่อสังคม (Discouragement of Social Harm)

การก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะลดพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสังคม เพื่อที่จะลดอัตราการบริโภคหรือ กรณียของบุหรี่ ก็เป็นสิ่งอันตรายส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และยังทำลายสังคมอีกด้วย⁶

³ สมคิด บางโม. ภาษีอากรธุรกิจ BUSINESS TAXATION. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด, 2559., น.22-23

⁴ วรินทร์ เชื้อบุญช่วย. “การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร : ศึกษากรณียารักษาโรค.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2555., น.15

⁵ จีรศักดิ์ รอดจันทร์. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : หลักการและบทวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, น.34-48

⁶ จีรศักดิ์ รอดจันทร์. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : หลักการและบทวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, น.8

3. มาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยวตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

การจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยวของประเทศไทยในปัจจุบันมีเพียง การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราภาษีร้อยละ 7 เท่านั้น แต่กฎหมายของต่างประเทศมีการจัดเก็บเป็นกรณีพิเศษ ดังนี้

3.1 สหราชอาณาจักร⁷

จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบภาษีมูลค่าเพิ่มหลายอัตรา สินค้าทั่วไปใช้อัตราร้อยละ 17.5 และใช้ในอัตราร้อยละ 0 เช่น อาหาร สิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ เป็นต้น แม้ขนมขบเคี้ยวเป็นอาหารแต่ก็ไม่ได้ใช้ภาษีอัตราร้อยละ 0 เนื่องจากเป็นสินค้าใดที่อยู่ในช้อยดเว้น เป็นอาหารซึ่งบรรจุหีบห่อ กล่าวคือ มันฝรั่งแผ่น มันฝรั่งแท่ง พายมันฝรั่ง และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากมันฝรั่ง เป็นต้น

3.2 เครือรัฐออสเตรเลีย⁸

มีการจัดเก็บภาษีการค้าหรือภาษีมูลค่าเพิ่มจากการขายสินค้า แบ่งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่

1.) การขายสินค้าที่ต้องเสียภาษี โดยใช้ภาษีอัตราร้อยละ 10 ของราคาสินค้า 2.) การขายสินค้าที่ปลอดภาษี เปรียบเทียบได้กับภาษีอัตราร้อยละ 0 ของไทย เช่น อาหารที่จำเป็นเพื่อการบริโภคของมนุษย์ แต่อย่างไรก็ตาม มีการยกเว้นอาหารที่ใช้ภาษีอัตราร้อยละ 0 เช่น อาหารสำเร็จรูป ลูกกวาด ขนมขบเคี้ยว ไอศกรีม ขนมปังกรอบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ น้ำอัดลม เป็นต้น 3.) การขายสินค้าที่ได้รับยกเว้นภาษี

การจัดเก็บภาษีอัตราร้อยละ 0 จะเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้บริโภค สำหรับกรณีสินค้าอาหารที่จำเป็นเพื่อการบริโภคของมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงขนมขบเคี้ยวที่ใช้อัตราภาษีร้อยละ 10

3.3 สหรัฐอเมริกา เขตการปกครองตนเองนาวาโฮ⁹

จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยอัตราภาษีขายสำหรับสินค้าโดยทั่วไปร้อยละ 5 และได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับอาหาร ตามรัฐบัญญัติสุขภาพ สำหรับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่ำหรือไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ ให้จัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 2 ของราคาอาหาร คล้ายกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของประเทศไทย

อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่ำ หรือไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ โดยเฉพาะ ขนมขบเคี้ยว มันฝรั่งทอด และ ขนมกรุบกรอบ (ขนมที่มีส่วนผสมของโซเดียมและไขมันอิ่มตัวในปริมาณที่สูง) หมายถึง ขนมกรุบกรอบจำพวกขนมขบเคี้ยว ที่ผ่านกระบวนการผลิตด้วยวิธีการ ทอด อบ หรือ ปิ้ง เช่น มันฝรั่งแผ่นทอด ข้าวโพดอบกรอบ ขนมปังกรอบ หรือ ขนมเคลือบชีส เป็นต้น

3.4 สาธารณรัฐเม็กซิโก¹⁰

มีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าทั่วไป ใช้อัตราร้อยละ 16 และมีการใช้ภาษีอัตรา 0 สำหรับสินค้าบางชนิด ส่วนภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีเพิ่มเติมจากอัตราภาษีทั่วไป เช่น การจัดเก็บจากอาหารที่ให้พลังงานสูง หรือภาษีสำหรับน้ำหวานและขนมขบเคี้ยวที่ให้พลังงานสูงหรือที่เรียกกันว่า “ภาษีอาหารขยะ” ที่ต้องถูกจัดเก็บภาษีเพิ่มอีกร้อยละ 8

⁷ Value Added Tax Act 1994 (VATA 1994)

⁸ A New Tax System (Goods and Services Tax) ACT 1999

⁹ The Healthy Diné Nation Act of 2014

¹⁰ Ley Del Impuesto Especial Sobre Producción Y Servicios

4. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยว

4.1 ปัญหาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากขนมขบเคี้ยวกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันจะสอดคล้องกับ หลักความเป็นธรรม หลักความเป็นกลาง อำนวยรายได้หลัก และหลักหลักความมีประสิทธิภาพ แต่ไม่สอดคล้องกับหลัก หลักการยับยั้งสิ่งเป็นอันตรายต่อสังคม

4.2 ปัญหาการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยวกับหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันจะสอดคล้องกับ หลักความเป็นธรรม หลักความเป็นกลาง อำนวยรายได้หลัก และหลักหลักความมีประสิทธิภาพ แต่ไม่สอดคล้องกับหลัก หลักการยับยั้งสิ่งเป็นอันตรายต่อสังคม

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับหลักการ ยับยั้งสิ่งเป็นอันตรายต่อสังคมที่ถือเป็นหลักสำคัญ เพราะขนมขบเคี้ยวส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างมาก

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 การศึกษาเปรียบเทียบในการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยว

ผู้วิจัยเห็นว่า อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้ในปัจจุบันสำหรับสินค้าทั่วไป ใช้อัตราภาษีร้อยละ 7 ซึ่งขนม ขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงก็ถูกจัดอยู่ในสินค้าทั่วไปด้วย จึงใช้อัตราภาษีร้อยละ 7 ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า อัตราภาษี ร้อยละ 7 เป็นอัตราภาษีที่ต่ำเกินไปสำหรับสินค้าประเภทขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง เพราะขนมขบเคี้ยวที่ มีโซเดียมสูงเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หากต้องการให้ผู้บริโภคลดอัตราการบริโภคลง ต้องมีมาตรการ ควบคุมการบริโภค ซึ่งสามารถใช้มาตรการทางกฎหมายภาษีเป็นเครื่องมือลดการบริโภคสินค้าได้ โดย การเพิ่มอัตราภาษี ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น ปริมาณการบริโภคลดลง

ข้อดีของการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการจัดเก็บจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง คือ จะทำ ให้ราคาของขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงมีราคาที่แพงกว่าขนมขบเคี้ยวประเภทอื่น ๆ ผู้บริโภคลดอัตราการ บริโภคลง ซึ่งการเพิ่มอัตราภาษีจะทำให้รัฐบาลมีรายได้มากขึ้น และเมื่อผู้บริโภคลดอัตราการบริโภคน ขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงก็จะทำให้ สุขภาพของผู้บริโภคแข็งแรงขึ้น ความเสี่ยงในการเกิดโรคลดลง ทำ ให้รัฐสามารถลดรายจ่ายได้ ซึ่งการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงนั้น ต้องมีการจัด กลุ่มขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงที่ต้องใช้ภาษีอัตราพิเศษที่สูงกว่าอัตราภาษีทั่วไป

ผู้เขียนขอเสนอแนะตัวอย่างอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับขนมขบเคี้ยวที่มี โซเดียมสูง โดยขอยกตัวอย่างตารางอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง ดังนี้

“ตารางที่ 1”

ราคาขนมขบเคี้ยว (บาท)	ปริมาณโซเดียม (มิลลิกรัม)	อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (บาท)	ราคารวมของสินค้า (บาท)
ชองละ 100 บาท	0 - 150	อัตราภาษีทั่วไป (ร้อยละ 7)	7	107
ชองละ 100 บาท	150 - 200	10	10	110
ชองละ 100 บาท	200 - 350	15	15	115
ชองละ 100 บาท	350 - 450	20	20	120
ชองละ 100 บาท	450 ขึ้นไป	30	30	130

จากตารางจะเห็นได้ว่า หากขนมขบเคี้ยวชนิดใดมีปริมาณโซเดียมที่สูงจะถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงตามไปด้วย เนื่องจาก ขนมขบเคี้ยวยังมีปริมาณโซเดียมสูงก็ยิ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น หากต้องการให้มีการลดอัตราการบริโภคต้องทำให้อัตราภาษีสูงขึ้น

ข้อเสียของการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง จะทำให้เกิดความไม่เป็นกลาง การเพิ่มอัตราภาษีทำให้สินค้าราคาแพงขึ้นและสินค้าประเภทเดียวกันแต่มีการใช้อัตราภาษีที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อราคาสินค้าไม่เท่ากัน จึงทำให้เกิดการบิดเบือนการตัดสินใจของผู้บริโภค และส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการแข่งขันทางการค้า ผู้ประกอบการเกิดความได้เปรียบและเสียเปรียบกัน ทำให้การแข่งขันทางการตลาดไม่เป็นไปอย่างเต็มที่ และข้อเสียประการที่สำคัญที่สุด คือ รูปแบบและลักษณะการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศไทย ที่เป็นการจัดเก็บภาษีแบบอัตราเดียวและบทบัญญัติกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร รวมถึงระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศไทย เป็นการจัดเก็บแบบง่าย ไม่มีความยุ่งยากหรือซับซ้อน เพราะใช้อัตราภาษีร้อยละ 7 สำหรับสินค้าทั่วไป

เมื่อนักกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มของสหราชอาณาจักร หรือ เครือรัฐออสเตรเลีย จะเห็นว่าระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของทั้ง 2 ประเทศ จะมีการแบ่งกลุ่มสินค้าที่จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และใช้อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าทั่วไปในอัตราที่ค่อนข้างสูง เช่น สหราชอาณาจักรมีการจัดกลุ่มสินค้าที่จำเป็นพื้นฐาน อาหาร ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละ 0 แต่ขนมขบเคี้ยวใช้อัตราร้อยละ 17.5 เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อดีและข้อเสียของการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ประเทศไทยยังไม่มีเหมาะสมที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มให้เป็นการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแบบหลายอัตรา เพราะมีความยุ่งยาก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะมีผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งต่อผู้เสียภาษีและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการ และประเทศไทยมิได้มีภาษีที่จัดเก็บจากการบริโภคเพียงอย่างเดียว ประเทศไทยยังมีภาษีที่จัดเก็บจากการบริโภคที่สำคัญอีกประเภท คือ ภาษีสรรพสามิต ซึ่งจะพิจารณาความเหมาะสมในลำดับถัดไป

ผู้เขียนเห็นว่า อัตราการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในปัจจุบัน ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และการกำหนดรายการสินค้าที่ถูกจัดเก็บและอัตราภาษีของสินค้าแต่ละ

ประเภทต้องมีการกำหนดไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งในปัจจุบันมีสินค้าเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้นที่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต และการเลือกว่าสินค้าใดจะถูกจัดเก็บภาษีสรรพสามิตนั้นต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภาษีสรรพสามิตด้วย ซึ่งภาษีสรรพสามิตจะมีความยืดหยุ่นสามารถแก้ไขเพิ่มเติมรายการสินค้าในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตได้ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้เขียนเห็นว่า การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันของประเทศไทย ยังไม่ครอบคลุมสินค้ามากนัก ซึ่งกรณีของขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง หรือสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในปัจจุบันก็ยังไม่มีการทางกฎหมายภาษีสรรพสามิตมาบังคับใช้ ทำให้มีปริมาณการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงอยู่มาก ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า เมื่อขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง เป็นสินค้าที่อันตรายต่อสุขภาพ ควรมีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าประเภทนี้ เพื่อให้ราคาของสินค้าเพิ่มขึ้น เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้นจะทำให้การบริโภคลดลง ปัญหาสุขภาพของผู้บริโภคลดลง การใช้บริการทางด้านสาธารณสุขลดลง รายจ่ายของรัฐบาลลดลงด้วย และการเพิ่มฐานสินค้าในจัดเก็บภาษีสรรพสามิตทำให้รัฐบาลมีรายได้มากขึ้นด้วย ผู้เขียนเห็นว่า การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยวควรมีการเพิ่มรายการสินค้าประเภทขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงและอัตราภาษีไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

ข้อดีของการเพิ่มรายการสินค้าและอัตราภาษีสำหรับการจัดเก็บจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง คือ การเพิ่มอัตราภาษีจะทำให้ราคาของขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงมีราคาที่แพงกว่าขนมขบเคี้ยวประเภทที่มีโซเดียมต่ำกว่า ทำให้ผู้บริโภคลดอัตราการบริโภค ซึ่งการเพิ่มอัตราภาษีทำให้รัฐบาลมีรายได้มากขึ้น และเมื่อผู้บริโภคลดอัตราการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงก็จะทำให้ สุขภาพของผู้บริโภคแข็งแรงขึ้น ความเสี่ยงในการเกิดโรคลดลง ทำให้รัฐสามารถลดรายจ่ายได้ และจากลักษณะของกฎหมายที่เปิดช่องให้การกำหนดสินค้าที่ถูกจัดเก็บภาษีให้ระบุรายการสินค้าไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตนั้นมีความยืดหยุ่น สามารถเพิ่มเติมแก้ไขรายการสินค้าที่ถูกจัดเก็บภาษีได้โดยง่าย เพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมของสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้เสียภาษีและเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษี เนื่องจากการเพิ่มรายการสินค้าไม่ทำให้เกิดความแตกต่างจากระบบภาษีสรรพสามิตเดิมที่เคยปฏิบัติมา

ผู้เขียนขอเสนอแนะตัวอย่างการเพิ่มรายการสินค้าและอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง ซึ่งอัตราการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต จะมีการการจัดเก็บใน 2 อัตรา คือ อัตราตามสภาพ และ อัตราตามมูลค่า โดยขอยกตัวอย่างตารางอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง ดังนี้

“ตารางที่ 2”

รายการ	อัตราภาษี		
	ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ	
		หน่วย	หน่วยละ-บาท
ขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียม 150 - 200 มิลลิกรัม	10	มิลลิกรัม	0.05
ขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียม 200 - 350 มิลลิกรัม	15	มิลลิกรัม	0.06
ขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียม 350 - 450 มิลลิกรัม	20	มิลลิกรัม	0.07
ขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียม 450 มิลลิกรัมขึ้นไป	30	มิลลิกรัม	0.08

จากตัวอย่างตารางอัตราภาษีสรรพสามิตจะเห็นได้ว่าการกำหนดอัตราภาษี 2 อัตรา ซึ่งการคำนวณภาษีสรรพสามิต ซึ่งการกำหนดอัตราภาษีทั้งตามปริมาณและตามมูลค่า ให้คำนวณภาษีสรรพสามิตจากทั้ง 2 อัตรา และนำมาเปรียบเทียบมูลค่าภาษีที่ต้องชำระ โดยให้ใช้อัตราที่ต้องชำระภาษีสูงกว่า

ข้อเสียของการเพิ่มรายการและอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง จะทำให้เกิดความไม่เป็นกลาง การเพิ่มอัตราภาษีทำให้สินค้าราคาแพงขึ้น และสินค้าประเภทเดียวกันแต่มีการใช้อัตราภาษีที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อราคาสินค้าไม่เท่ากัน จึงทำให้เกิดการบิดเบือนการตัดสินใจของผู้บริโภค และส่งผลกระทบต่อความไม่เท่าเทียมในการแข่งขันทางการค้า ผู้ประกอบการเกิดความได้เปรียบและเสียเปรียบกัน ทำให้การแข่งขันทางการตลาดไม่เป็นไปอย่างเต็มที่

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อดีและข้อเสียของการเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ประเทศไทยมีความเหมาะสมที่จะเพิ่มรายการสินค้าและอัตราภาษีขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เพราะลักษณะการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และการเพิ่มรายการขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภาษีสรรพสามิต

แต่อย่างไรก็ตามการใช้ภาษีสรรพสามิตเพื่อเพิ่มราคาของขนมขบเคี้ยวก็ต้องไม่เป็นอัตราที่สูงเกินไป ต้องเป็นการใช้อัตราที่เหมาะสมกับทางหลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจ เพราะหากขึ้นราคาขนมขบเคี้ยวสูงมากเกินไปจนเกินความสามารถในการซื้อสินค้าของผู้บริโภค จะทำให้กระทบต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตต้องสอดคล้องกับเศรษฐกิจด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะมาตรการทางภาษีในการควบคุมการจำหน่ายขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง

นอกจากมาตรการทางกฎหมายภาษีมุ่งเน้นการจัดเก็บภาษีจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง โดยเฉพาะ รัฐบาลสามารถใช้มาตรการทางกฎหมายภาษีในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการแข่งขันทางธุรกิจ ให้ผู้ประกอบการให้ความใส่ใจในสุขภาพของผู้บริโภคมากขึ้น โดยอาจมีการสนับสนุน หรือ รมรงค์ให้มีการปรับสูตรขนมขบเคี้ยว ให้ขนมขบเคี้ยวมีปริมาณโซเดียมที่ลดลง เพื่อให้ขนมขบเคี้ยวชนิดนั้นถูกจัดเก็บภาษีในอัตราภาษีที่ต่ำกว่าขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง เมื่ออัตราภาษีต่างกัน ราคาของขนมขบเคี้ยวก็ต่างกัน ทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคสินค้าที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ราคาแตกต่างกันได้

มาตรการทางกฎหมายการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูง ถือเป็น มาตรการหนึ่งที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ที่มุ่งเน้นการคุ้มครอง ผู้บริโภค จากสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าทำให้เกิดมุมมองกับ ขนมขบเคี้ยวในด้านลบ เพราะเป็นการแสดงออกว่าขนมขบเคี้ยวที่มีโซเดียมสูงเป็นสินค้าที่ทำลาย สุขภาพ จึงมีการเก็บภาษีสรรพสามิต และยังเป็นการสร้าง “สื่อเชิงสัญลักษณ์” ด้วย ว่าขนมขบเคี้ยว เป็นสินค้าที่อันตรายจึงถูกควบคุมโดยภาษีสรรพสามิต

การเตือนทำให้ผู้บริโภคเห็นถึงโทษและผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคโซเดียมปริมาณมาก ส่งผลให้ผู้บริโภคไตร่ตรองและพิจารณาก่อนการเลือกสินค้าที่จะบริโภคมากขึ้น และเมื่อผู้บริโภคใส่ใจ ในเรื่องสุขภาพมากขึ้น ผู้บริโภคจะมีสุขภาพแข็งแรงขึ้นตามมา และปัญหาเรื่องสุขภาพก็ลดน้อยลง ดังนั้น เมื่อปัญหาสุขภาพของประชากรลดลง ใช้จ่ายด้านสาธารณสุขของรัฐบาลก็ลดลงด้วย รัฐบาล สามารถนำงบประมาณด้านสาธารณสุขที่ลดลง ไปใช้ในการบริหารประเทศด้านอื่นๆได้ต่อไป

บรรณานุกรม

จิรศักดิ์ รอดจันทร์. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : หลักการและบทวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร :

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

สมคิด บางโม. ภาษีอากรธุรกิจ BUSINESS TAXATION. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด, 2559.

วรินทร์ เชื้อบุญช่วย. “การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร : ศึกษากรณียารักษาโรค.”

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2555.